

**Izziņa par Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027. gadam (KLP SP 2023-2027) Uzraudzības komitejas (UK)
lēmumu par KLP SP 2023-2027 izvērtēšanas plānu.**

Pārstāvētā institūcija	UK locekļa komentārs	Vadošās iestādes komentārs
1. Labklājības ministrija	<p>Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija regulas (ES) 2021/1060¹ 9. pantā tiek noteikts uzdevums dalībvalstīm un Komisijai nodrošināt, lai visā programmu sagatavošanā, īstenošanā uzraudzīšanā, ziņojumu izstrādē un novērtēšanā tiktu ņemta vērā un veicināta vīriešu un sievietes līdztiesība, dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana un dzimumperspektīvas integrēšana. Pienākums apkopot datus par labuma guvējiem dalījumā pēc dzimuma Kopējās lauksaimniecības politikas (turpmāk – KLP) stratēģisko plānu (turpmāk - SP) izvērtēšanā ir noteikts arī KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULĀ (ES) 2022/1475².</p> <p>Attiecīgi lūdzam rast iespēju izvērtēšanas plāna ievada sadaļās (piemēram, Sadaļā “Mērķi un nolūks”) iekļaut atrunu, ka izvērtējumos, kur tas atbilst KLP stratēģiskā plāna intervences loģikai un skar jautājumus par finansējuma saņēmēju/labuma guvēju datu apkopošanu dalījumā pēc dzimuma, tostarp konkurētspējas un kapacitātes</p>	<p>Daļēji ņemts vērā. KLP SP Izvērtēšanas plāna 1. sadaļa attiecīgi papildināta ar atsauci uz atziņu, ka dzimumu līdztiesības un sociālās iekļaušanas izvērtēšana ir būtiska un tiks īstenota izvērtējumos, kur tas atbilst KLP stratēģiskā plāna intervences loģikai un skar jautājumus par finansējuma saņēmēju/labuma guvēju datu apkopošanu dalījumā pēc dzimuma (iepriekš šī atsauce bija Izvērtēšanas plāna 4. sadaļā).</p> <p>Skaidrojam, ka KLP SP atbalstu plāno un izvērtē balstoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 2. decembra regulu (ES) 2021/2115³.</p>

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija regula (ES) 2021/1060, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai.

² KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2022/1475 (2022. gada 6. septembris), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/2115 īsteno attiecībā uz KLP stratēģisko plānu izvērtēšanu un uzraudzībai un izvērtēšanai vajadzīgās informācijas sniegšanu.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 2. decembra regula (ES) 2021/2115 ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013.

	<p>veicināšanas, saimniecību ienākumu pietiekamības novērtējumos u.c. pasākumos, visi dati tiks analizēti dalījumā pēc dzimuma.</p> <p>Piemēram, kā izvērtējuma jautājumu var iekļaut: <i>“Vai ES fondu ieguldījumi vienlīdzīgi ietekmē sievietes un vīriešus?”</i></p>	
2.	<p>Izvērtēšanas plāna Tabulā Nr.1. <i>“Galvenie elementi, veiksmes faktori un izvērtēšanas jautājumi”</i> (turpmāk - Tabula Nr.1), kur ir uzskaitītas (SM1) KLP SP vajadzības, tekstā <i>“Sekmēt saimn. konkurētspējas celšanu, tirgus orientāciju, īpaši mazās, vidējās saimn., jaunos lauks.”</i> aicinām lietot pilnus vārdus, bez saīsinājumiem.</p>	Ņemts vērā.
3.	<p>Izvērtēšanas plāna Tabulā Nr.1, kur ir norādītas (SM1) KLP SP vajadzības, attiecībā par <i>“Informācijas un konsultāciju pieejamība”</i>, lai ievērotu Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām noteikto vienlīdzīgu iespēju principu, proti, tiesības uz pieklūstamu fizisko un informatīvo (t.sk. digitālo) vidi, lūdzam paredzēt izvērtēt ne tikai informācijas un konsultāciju pieejamību, bet arī to pieklūstamību personām ar dažādiem funkcionāliem traucējumiem.</p> <p>Piemēram, lai nodrošinātu, ka informatīvo pasākumu vai materiālu saturs atbilst pieklūstamības prasībām, proti, lai informācijas saturs būtu pieklūstams, izmantojot vairāk nekā vienu sensoro kanālu, kā arī lai tā būtu labi uztverama personām ar garīga rakstura traucējumiem, lasītprasmes vai uztveres grūtībām, būs nepieciešami zīmju valodas tulku, Braila valodas tulku, vieglās valodas tulkošanas, reāllaika transkripcijas un subtitru nodrošināšanas pakalpojumi. Lai nodrošinātu vienlīdzīgas iespējas piedalīties pasākumos visiem iedzīvotājiem vienlīdzīgi, ir jāparedz arī atbilstošus risinājumus pasākumu norises infrastruktūras pieklūstamības nodrošināšanai personām ar invaliditāti, personām ar maziem bērniem un senioriem. Gadījumos, ja pasākumiem nav iespējas izmantot pieklūstamas</p>	<p>Nav ņemts vērā.</p> <p>Skaidrojam, ka atbalsts tiek sniegts noteiktām mērķa grupām: lauku saimniecībām, lauksaimniekiem, lai pastiprinātu orientēšanos uz tirgu un uzlabotu lauku saimniecību konkurētspēju. Līdz ar to, potenciāliem atbalsta saņēmējiem, lai pretendētu uz atbalstu ir jābūt priekšnoteikumiem (lauksaimnieks strādā fizisku darbu lauku saimniecībā, kopj kultūraugus, novāc, uzglabā un realizē to ražu, kopj, ēdina mājlopus, un sagatavo lopkopības produkciju realizācijai), lai veiktu lauksaimniecisko darbību. Šajā vajadzību apraksta sadaļā “informācija un konsultācijas” ir domātas tieši par lauksaimniecisko darbību, nevis visplašākā nozīmē par KLP atbalstu kopumā.</p> <p>Informācija par KLP atbalstu tiek nodrošināta ievērojot vienlīdzīgu iespēju principu.</p>

	<p>telpas, ir jāparedz izmaksas pandusu, pacēlāju nomai. Savukārt, lai pasākumos vienlīdzīgi var piedalīties personas ar dzirdes traucējumiem, iespējams, būs nepieciešama indukcijas cilpu noma. Lai integrētu dzimumu līdztiesības un nediskriminācijas principus pētījumu un informatīvo materiālu saturā, būs nepieciešams piesaistīt ekspertus ar atbilstošām zināšanām un pieredzi, kas izvērtēs informatīvo materiālu saturu atbilstību un integrēs dzimumu līdztiesības principu pētījumu saturā.</p> <p>Vienlaikus paskaidrojam atšķirību starp terminiem “pieejamība” un “pieklūstamība”. Atbilstoši Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas lēmumam, ārējos un iekšējos normatīvajos aktos tiek lietots termins “pieklūstamība” (no angļu val. “accessibility”). Šāds termins lietots arī Preču un pakalpojumu pieklūstamības likumā, apzīmējot pieklūstamības prasības videi, informācijai, precēm un pakalpojumiem, lai tie būtu ērti lietojami ikvienam, tai skaitā cilvēkiem ar dažāda veida funkcionēšanas ierobežojumiem.</p>	
4.	<p>Izvērtēšanas plāna Tabulā Nr.1, kur ir uzskaitīti (SM7) Veiksmes faktori “<i>Gados jauno lauksaimnieku skaits palielinās</i>” norādām, ka datus nepieciešams analizēt dalījumā pēc dzimuma.</p>	<p>Datu pieejamības iespēju robežās tiks ņemts vērā.</p>
5.	<p>Izvērtēšanas plāna Tabulā Nr.1, sadaļā (SM8) “<i>veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu līdzdalību lauksaimniecībā, sociālo iekļautību un vietējo attīstību lauku apvidos,...</i>” šie visi dati ir jāanalizē dalījumā pēc dzimuma.</p>	<p>Datu pieejamības iespēju robežās tiks ņemts vērā. SM8 mērķa sasniegšanai ir noteikta KLP SP intervence un rezultātu un iznākumu rādītāji, ne visiem rādītājiem var piemērot dalījumu pēc dzimuma.</p>

6.		Izvērtēšanas plāna Tabulā Nr.1, kur ir uzskaitīti (SM8) Galvenie elementi, kas jānovērtē LIETDERĪBAS izvērtēšanai “ <i>Vietējo pakalpojumu un infrastruktūras nodrošināšana</i> ” jāanalizē arī pieklūstamības aspekts.	Datu pieejamības iespēju robežās tiks ņemts vērā.
7.		Izvērtēšanas plāna Tabulā Nr.1, kur ir uzskaitītas (SM9) KLP SP vajadzības, tekstā “ <i>pārt. kvalit. shēmām un to...</i> ” aicinām lietot pilnus vārdus, bez saīsinājumiem.	Ņemts vērā.
8.		Izvērtēšanas plāna Tabulā Nr.1, sadaļā SM “ <i>Horizontālais - modernizēt lauksaimniecības un lauku apvidu nozares, lauksaimniecībā un lauku apvidos sekmējot un kopīgojot zināšanas, inovāciju un digitalizāciju, un mudināt lauksaimniekus tās apgūt, šim nolūkam uzlabojot piekļuvi pētniecībai, inovācijai, zināšanu apmaiņai un apmācībai</i> ” Arī šajā izvērtējumā ir būtiski ņemt vērā un iekļaut izvērtējumā pieklūstamības principa analīzi, proti, cik lielā mērā īstenotie pasākumi ir bijuši pieklūstami visiem finansējuma saņēmējiem.	Nav ņemts vērā. Skaidrojam, ka atbalsts tiek sniegts noteiktām mērķa grupām: lauku saimniecībām, lauksaimniekiem. Līdz ar to, potenciāliem atbalsta saņēmējiem, lai pretendētu uz atbalstu ir jābūt priekšnoteikumiem, lai veiktu lauksaimniecisko darbību. Informācija par KLP atbalstu tiek nodrošināta ievērojot vienlīdzīgu iespēju principu.
9.		Izvērtēšanas plāna sadaļā “ <i>6. REZULTĀTU KOMUNICĒŠANA</i> ” ierosinām vārda “komunicēšana” vietā lietot vārdu “izplatīšana” vai kādu citu latvisku vārdu.	Ņemts vērā.
10.	Latvijas Biškopības biedrība	Izvērtēšanas plāna sadaļā “ <i>1. IZVĒRTĒŠANAS MĒRĶI UN NOLŪKS</i> ” lūdzu precizēt - kas ir Pielikums Nr. 1? Tekstā ir dota atsauce, ka “KLP SP izvērtēšana plānota tā, lai īstenošanas laikā, atbilstoši KLP SP noteiktajām vajadzībām un sagaidāmajiem rezultātiem intervences loģikā (Pielikums nr. 1)...”, bet nav skaidrs kādam dokumentam ir tas pielikums? Kur to var atrast?	Ņemts vērā. Labots uz Tabula N.1.

11.		<p>Izvērtēšanas plāna Tabulā Nr.1, kur ir uzskaitīti (SM1) Galvenie elementi, kas jānovērtē LIETDERĪBAS izvērtēšanai “<i>Lauku saimniecību ienākumu pietiekamība</i>” - jānosaka definīcija, ko saprot ar lauku saimniecību pietiekamību, vai dažādām saimniecībām tā ir atšķirīga, kā arī jāpamato ienākumu pietiekamības definīcija.</p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Skaidrojam, ka lauku saimniecību ienākumu pietiekamību vērtē, tiešmaksājumu sakarā, saistībā ar tuvināšanos vidējam atalgojuma līmenim valstī, tiks apskatīti saimniecību ienākumi, salīdzinot ar Eiropas Savienības valstīm, starp standartizlases grupu saimniecībām tieši tiešmaksājumu sakarā.</p> <p>Izvērtēšanas jautājumi raksturo, kas tiks vērtēts saistībā ar elementu “Lauku saimniecību ienākumu pietiekamība”. Papildus, skaidrojam, ka katrā izvērtējumā tiek definēti, aprakstīti izvērtējamie elementi.</p>
12.		<p>Attiecībā par Tabulā Nr.1. norādīto mērķi (SM2).</p> <p>Ierosinājums papildināt tabulu ar izvērtēšanas jautājumiem, kas novērtē arī to, vai KLP SP atbalsts ir nodrošinājis arī KLP SP vajadzības.</p> <p>Šādiem jautājumiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - “Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir pastiprinājis orientēšanos uz tirgu?” - “Vai KLP SP veicinājis lauku saimniecību konkurētspēju ilgtermiņā vai tikai īstermiņā?” - “Cik lielā mērā palielinājusies jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana lauku saimniecībās, un cik lielā mērā tas palielinājis atbalstīto saimniecību konkurētspēju?” 	<p>Daļēji ņemts vērā.</p> <p>Skaidrojam, ka piedāvātais izvērtēšanas jautājums “Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir pastiprinājis orientēšanos uz tirgu?” saturiski jau ir ietverts izvērtēšanas jautājumā “Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis saimniecību konkurētspējas celšanu, t.sk. mazo un vidējo saimniecību un specializāciju griezumā?”. Saimniecību orientēšanās uz tirgu ir viens no aspektiem, ko izvērtē saistībā ar konkurētspējas veicināšanu.</p> <p>Attiecībā uz jautājumus “Vai KLP SP veicinājis lauku saimniecību konkurētspēju ilgtermiņā vai tikai īstermiņā?” skaidrojam, ka Lauku attīstības programmas 2014-2020 ex-post izvērtējums parādīs pašreizējo ietekmi. Līdz ar to priekšlikums daļēji ņemts vērā. KLP SP atbalsta ietekmes tendenci varēs skatīt pēc 3 gadiem, pēc projektu īstenošanas.</p> <p>Attiecībā uz piedāvāto izvērtēšanas jautājumu “Cik lielā mērā palielinājusies jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana lauku saimniecībās, un cik lielā mērā tas palielinājis atbalstīto saimniecību konkurētspēju?”, skaidrojam, ka datu pieejamības iespēju robežās var tikt vērtēta tehnoloģiju izmantošana lauku saimniecībās. Vienlaikus jāsaprot, ka</p>

		<p>būtiski, lai būtu dati par tām saimniecībām, kas iegādājas tehnoloģijas, jābūt informācijai gan kāda ir bijusi situācija saimniecībā uzsākot projektu, gan arī pēc ieviešanas (vismaz 3 gadus pēc kārtas).</p> <p>Jautājumu priekšlikumi tiks ņemti vērā plānojot tematiskos izvērtējumus.</p>
13.	<p>Attiecībā par Tabulā Nr.1. norādīto mērķi (SM9).</p> <p>Ierosinājums papildināt tabulu ar izvērtēšanas jautājumiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - “Cik lielā mērā KLP SP attiecīgās intervences ir veicinājušas specifiskā mērķa SM9 sasniegšanu?” (līdzīgi jautājumu būtu jāvērtē kontekstā ar visiem SM); - “Vai ar KLP SP atbalstu ir nodrošinātas konkrētās SM KLP SP noteiktās vajadzības (cik lielā mērā)?” 	<p>Nav ņemts vērā.</p> <p>Skaidrojam, ka Izvērtēšanas plānā jau ir norādīti izvērtēšanas jautājumi, lai izvērtētu vai KLP SP attiecīgās intervences ir veicinājušas specifiskā mērķa sasniegšanu un vai ar KLP SP atbalstu tiek nodrošinātas noteiktās vajadzības. Izvērtēšanas jautājumi tālāk tiks izvērtēti tematiskos izvērtējumos.</p>
14.	<p>Attiecībā par Tabulā Nr.1. norādīto mērķi <i>“Horizontālais - modernizēt lauksaimniecības un lauku apvidu nozares, lauksaimniecībā un lauku apvidos sekmējot un kopīgojot zināšanas, inovāciju un digitalizāciju, un mudināt lauksaimniekus tās apgūt, šim nolūkam uzlabojot piekļuvi pētniecībai, inovācijai, zināšanu apmaiņai un apmācībai”</i></p> <p>Izvērtēšanas jautājumos vajadzētu novērtēt, cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis sasniegt SM, nodrošinājis KLP SP vajadzības. Piemēram, papildinot tabulu ar izvērtēšanas jautājumiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - “Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis lauksaimniekus apgūt zināšanas, inovāciju un digitalizāciju?” (izvērtējumā pievienot arī pamatojumu) - “Cik lielā mērā KLP SP ir uzlabojis piekļuvi pētniecībai, inovācijai, zināšanu apmaiņai un apmācībām?” (izvērtējumā pievienot arī pamatojumu). 	<p>Daļēji ņemts vērā.</p> <p>Izvērtēšanas jautājumi papildināti ar priekšlikumu “Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis lauksaimniekus apgūt zināšanas, inovāciju un digitalizāciju?”.</p> <p>Skaidrojam, ka piekļuves iespējas pētniecībai, inovācijām, zināšanu apmaiņai ir nodrošinātas jau pašreiz. Drīzāk būtu vērts izvērtēt cik daudz to izmanto vai iemeslus kāpēc neizmanto. Tas tiks ņemts vērā plānojot tematiskos izvērtējumus.</p> <p>Turklāt, skaidrojam, ka visi izvērtējumi ir pamatoti ar konkrētiem datiem.</p>
15.	<p>Attiecībā par Tabulā Nr.1. norādīto mērķi (SM4).</p> <p>Priekšlikums papildināt tabulu ar izvērtēšanas jautājumiem:</p>	<p>Nav ņemts vērā.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - “Kuras no KLP SP intervencēm dod lielāku efektu uz SM4 mērķi un kas to pamato?” - “Kurām intervencēm ir nepieciešami uzlabojumi to īstenošanā, nosacījumos, lai tās būtu mērķtiecīgāk vērstas uz klimata pārmaiņu samazināšanu?” 	Skaidrojam, ka priekšlikumi izvērtēšanas jautājumiem ir ex post izvērtēšanai, ko var izvērtēt tikai pēc vismaz 3 gadu ieviešanas perioda. Izvērtējumos var noteikt tendenci, tomēr pilns izvērtējums var būt tikai ex post izvērtējumā.
16.	<p>Attiecībā par Tabulā Nr.1. norādīto mērķi (SM5).</p> <p>Ierosinājums papildināt tabulu ar izvērtēšanas jautājumiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - “Vai lauksaimnieku iesaiste intervencēs, kas vērstas uz SM5 mērķi ir pietiekošas, lai tās veicinātu SM5 sasniegtu?” - “Kuras no KLP SP intervencēm dod lielāku efektu uz SM5 mērķi un kas to pamato?” - “Kurām intervencēm ir nepieciešami uzlabojumi to īstenošanā, nosacījumos, lai tās veicinātu SM5 sasniegšanu?” 	<p>Nav ņemts vērā.</p> <p>Skaidrojam, ka priekšlikumi izvērtēšanas jautājumiem ir ex post izvērtēšanai, Izvērtējumos var noteikt tendenci, ko var izvērtēt tikai pēc vismaz 3 gadu ieviešanas perioda. Turklāt jāizvērtē kompleksi, cik un kādas intervences ir izmantotas; cik atbilstošajās intervencēs ir īstenoti projekti un kādi dati ir pieejami izvērtēšanai. Viss atkarīgs no projektu apjoma, lai būtu ko vērtēt. tomēr pilns izvērtējums var būt tikai ex post izvērtējumā.</p>
17.	<p>Attiecībā par Tabulā Nr.1. norādīto mērķi (SM6).</p> <p>Priekšlikumi šādiem izvērtēšanas jautājumiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - “Cik lielā mērā KLP SP intervences veicina SM6 sasniegšanu un kā tās savstarpēji mijiedarbojas?” - “Kuras no intervencēm tiešā vai netiešā veidā ietekmē SM6 mērķa sasniegšanu un kuras būtu jāuzlabo?” <p>Intervences, kas vērstas uz SM5, ietekmēs SM6 sasniegšanas pakāpi. Piemēram, AAL atstāj ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, līdz ar to, ja intervences, kas vērstas uz SM5 (to īstenošanas kvalitāte un efektivitāte) ietekmēs arī SM6 sasniegšanu. Tāpēc būtu jāvērtē arī KLP SP saskaņotību, efektivitāti.</p> <p>Tas ir atbilstoši Regulas Nr. 2021/2115 140. panta 1.punktam “Dalībvalstis veic savu KLP stratēģisko plānu izvērtēšanu īstenošanas laikā un ex post kārtā, lai uzlabotu plānu izstrādes un īstenošanas kvalitāti. Dalībvalstis novērtē savu KLP stratēģisko plānu lietderīgumu, efektivitāti, nozīmīgumu, saskaņotību,...”</p>	<p>Nav ņemts vērā.</p> <p>Skaidrojam, ka priekšlikumi izvērtēšanas jautājumiem ir ex post izvērtēšanai, Izvērtējumos var noteikt tendenci, ko var izvērtēt tikai pēc vismaz 3 gadu ieviešanas perioda. Turklāt jāizvērtē kompleksi, cik un kādas intervences ir izmantotas; cik atbilstošajās intervencēs ir īstenoti projekti un kādi dati ir pieejami izvērtēšanai. Viss atkarīgs no projektu apjoma, lai būtu ko vērtēt. tomēr pilns izvērtējums var būt tikai ex post izvērtējumā.</p>

18.		<p>Izvērtēšanas plāna sadaļā “2. <i>PĀRVALDĪBA UN KOORDINĀCIJA</i>”</p> <p>Lūdzu precizēt aprakstu par Valsts KLP tīklu. Ieteikums precizēt (kas saprotams “ar tīklošanas palīdzību atbalsta uzraudzību un izvērtēšanas spējas un darbības”), jo pašlaik plānā un arī regulas 126. pantā tas ir vispārīgs pienākums, tāpēc būtu lietderīgi šajā plānā to precizēt, kā tas tiks nodrošināts, piemēram, “regulāri izvērtēs..... sagatavos priekšlikumus par ,”.</p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Papildināts apraksts: “apkopo, analizē un izplata informāciju par darbībām un labo praksi saistībā ar KLP SP atbalstu; sniedz informāciju vietējām rīcības grupām, iesaistās sadarbības partneru meklēšanā, īpaši starpvalstu sadarbībai, uztur publicitāti savā tīmekļvietnē par LEADER pieeju un VRG īstenotām aktivitātēm, sniedz metodisko atbalstu profesionālai pilnveidei vietējo rīcības grupu kompetenču jomā; nodrošina sabiedrības viedokļa apzināšanu, piemēram, lauksaimnieku organizāciju, VRG, u.c., KLP SP uzraudzības un izvērtēšanas vajadzībām”.</p>
19.		<p>Izvērtēšanas plāna sadaļa “4. <i>LAIKA GRAFIKS</i>” un <i>Tabulu Nr. 2. “Indikatīvs laika grafiks izvērtējumiem par konkrētajiem mērķiem”</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ierosinājums detalizēti sagatavot laika grafiku, jo pašlaik tas ir vispārīgs, tomēr būtu lietderīgi iekļaut laika grafikā izvērtēšanas aktivitātes pa ceturkšņiem, piemēram, kad plānota ikgadējā Nepārtrauktās Novērtēšanas Sistēmas (turpmāk – NNS) darba plāna saskaņošana un apstiprināšana? 2. Savukārt izvērtējumu par katru mērķi - saplānot sīkāk veicamos izvērtēšanas darbus, piemēram, izvērtējuma plānošana, datu savākšana, analīzes fāze un ziņojuma sagatavošana. Detalizētāks laika grafiks palīdz saprast veicamo darbu secību, labāk saplānot cilvēkresursus, kā arī informēt ieinteresētās personas, kā arī KLP SP UK par novērtēšanas ziņojuma sagatavošanas indikatīvo laiku. 3. Lūdzu paskaidrot vai precizēt laika grafiku, jo nav skaidrs, kāpēc iekrāsots 2023. gads, vai tiešām jau tiek kaut kas darīts novērtēšanā attiecībā uz tabulā Nr. 2 norādītajiem izvērtējumiem (SM1, SM4, SM5, SM6) jau 2023. gadā? 	<p>Daļēji ņemts vērā.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Papildināts laika grafika apraksts. “Ikgadējo NNS Darba plāna projektu izstrādā neatkarīgais izvērtētājs, ņemot vērā UK pārstāvju izteiktos viedokļus un iesaistīto personu ierosinājumus, un sadarbībā ar Vadošo iestādi (turpmāk – VI) Darba plānu nākamajam gadam apstiprina līdz Darba plāna uzdevumu uzsākšanai. Darba plānā tiek noteikti izvērtējumu izpildes termiņi, nepieciešamības gadījumā tie var turpināties vairāk kā vienu gadu, attiecīgi tam plānojot atbilstošu finansējumu (piemēram, liela apjoma lauka izpētes izvērtējumā).” 2. Skaidrojams, ka indikatīvais laika grafiks izvērtējumiem par konkrētajiem mērķiem parāda plānoto laiku, kad tiktu vērtēts konkrētais mērķis, nevis konkrēts tematiskais izvērtējums. Līdz ar to šobrīd nav paredzēts detalizēti aprakstīt plānotos izvērtējumus visā KLP SP īstenošanas laikā. Piekrītam, ka pārskatāma izvērtējumu plānošana ir lietderīga visām ieinteresētajām pusēm, tāpēc Ikgadējo NNS Darba plānu un veicamās aktivitātes gatavosim, uzklusot ieinteresēto pušu viedokļus un ierosinājumus.

			3. Skaidrojam, ka 2023. gadā tiek veikts sākotnējās situācijas izvērtējums par SM1, lai turpmāk būtu iespējams izvērtēt KLP SP atbalsta ietekmi. Savukārt, attiecībā uz SM4, SM5, SM6 izvērtēšanu, 2023. gadā ir uzsākta vairāku KLP SP atbalsta intervenču monitoringa rādītāju (t.sk. par SEG emisijām) noteikšana un datu uzkrāšana.									
20.	Izvērtēšanas plāna sadaļa “5. DATI UN INFORMĀCIJA” Lūdzu papildināt vai konkrētāk precizēt sadaļu “5. Dati un informācija” ar tekstu kādi varētu būt iespējamie datu iztrūkumi, un rīcību, ko darīs šādos gadījumos. Šobrīd pieminētie riski un plānotā rīcība ir kā vispārīgs apraksts. Lūdzu precizēt risku novēršanu, jo IT sistēmas uzlabojumi var būt laukietilpīgi, tāpēc lūdzu precizēt, kurās jomās ir novēroti datu iztrūkumi, un kurās institūciju sistēmās tiek veikti uzlabojumi. Informācija ir nepieciešama saskaņā ar Regulas Nr.2022/1475 II pielikuma 5.punktu (t.i. šajā iedaļā būtu jānorāda arī datu iztrūkumi un darbības, ar kurām tos novērš, arī nodrošina datu sistēmu savlaicīgu darbību.)	Nav ņemts vērā. Skaidrojam, ka īstenojot KLP atbalsta NNS, datu un informācijas ieguves nodrošināšanas pamatā ir pastāvīga saziņa starp VI, datu sniedzējiem un AREI. Izvērtēšanai nepieciešamos datu nepilnību vai trūkuma gadījumos, AREI veic gadījuma izpēti vai datu uzkrāšanu noteiktā laika periodā (piemēram, atbalsta ietekmes uz vidi izvērtēšanai).										
21.	Izvērtēšanas plāna sadaļa “6. REZULTĀTU KOMUNICĒŠANA” Ierosinājums precizēt sadaļu saziņa, piemēram, kā ierosināts dokumentā par saziņas sadaļu “ <i>Toolbox. Tools for developing the content of the evaluation plan</i> ”* (<i>EUROPEAN COMMISSION – Directorate-General for Agriculture and Rural Development – Unit A.3 (2023): Brussels, January 2023</i>). Piemēram, saplānojot detalizētāk saziņu un atspoguļojot to tabulā. Piedāvājam šādu variantu:	Nav ņemts vērā. Skaidrojam, ka izvērtējumu rezultātu izplatīšana ir pastāvīga un nepārtraukta aktivitāte, ko īsteno gan VI, gan AREI, gan valsts KLP tīkls, atbilstoši nozares, sabiedrības aktuālajām norisēm un pieejamiem pētījumu rezultātiem. Saziņa ar ieinteresētajām pusēm, par izvērtējumu rezultātiem, notiek mijiedarbībā, būtiska ir atgriezeniskā saite no informācijas saņēmēja.										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kas</th> <th>Kam</th> <th>Kāda informācija</th> <th>Kad</th> <th>Kādā veidā</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kas ir atbildīgs par komunikāciju (saziņu)</td> <td>Saziņas mērķa auditorija</td> <td>Izplatāmās informācijas veids</td> <td>Procesa laiks (nav detalizēts, aptuvens)</td> <td>Kanāls vai metode (veids)</td> </tr> </tbody> </table>	Kas	Kam	Kāda informācija	Kad	Kādā veidā	Kas ir atbildīgs par komunikāciju (saziņu)	Saziņas mērķa auditorija	Izplatāmās informācijas veids	Procesa laiks (nav detalizēts, aptuvens)	Kanāls vai metode (veids)	
Kas	Kam	Kāda informācija	Kad	Kādā veidā								
Kas ir atbildīgs par komunikāciju (saziņu)	Saziņas mērķa auditorija	Izplatāmās informācijas veids	Procesa laiks (nav detalizēts, aptuvens)	Kanāls vai metode (veids)								

22.	Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija	<p>Attiecībā par Tabulā Nr.1. norādīto mērķi (SM3). Piedāvājam iekļaut izvērtēšanai papildu tēmas/apkašjautājumus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - “Pārstrādes attīstības nozīme atbilstošā kooperatīvo sabiedrību turpmākā attīstībā (piena nozare, graudu nozare, t.sk. zirņu pārstrādes projekts, specializētās noliktavas - ogu/dārzeņu glabāšanas projekti). Cik lielā mērā iesaistās kooperatīvo sabiedrību paātrina/veicina nozares attīstību?” - “Kādi faktori attiecas uz kooperatīvo sabiedrību apvienošanu, nozares konsolidāciju?” 	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Izvērtēšanas jautājumi SM3 papildināti ar jautājumu: “Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis kooperatīvo sabiedrību attīstību un nozares specializāciju konsolidāciju?” Skaidrojam, ka KLP SP izvērtēšanas ietvaros tiek vērtēts KLP SP atbalsts, tāpēc izvērtēšanas jautājums ir precizēts KLP SP atbalsta kontekstā. Vienlaikus skaidrojam, ka izvērtēšana tiks veikta datu pieejamības iespēju robežās, kā arī izvērtējums būs laika un resursu ietilpīgs (jāveic aptauja).</p>
23.	Vides konsultatīvā padome	<p>Esam konstatējuši būtiskas nepilnības, kas ļauj secināt, ka <u>vadoties no izvērtēšanas plāna esošajā redakcijā, objektīva KLP SP snieguma rādītāju vērtēšana nav iespējama.</u></p> <p>Piekrītam izvērtēšanas plāna Tabulā Nr.1, noteiktajiem (SM6) “Veiksmes faktoriem” (ko saprotam kā sasniedzamos rezultātus jeb rādītājus), taču no izvērtēšanas plānā sniegtās informācijas nav skaidrs, kā iespējams objektīvi vērtēt norādīto bioloģiskās daudzveidības mērķu (SM6) sasniegšanu, jo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Nodaļā “Ieinteresēto pušu kartēšana” ievadrindkopā norādīts, ka “...izvērtēšanas darbības ietver dažādu veidu ieinteresētās personas, kuras iesaistītas gan datu sniegšanā...”, taču tālāk nodaļas tekstā datu sniegšanā iesaistītās ieinteresētās puses (ne tikai par SM6, bet vispār!) nav norādītas. Uzskaitītas tikai tās ieinteresētās puses, institūcijas, kam nepieciešami gūtie secinājumi un kas jāņem vērā izvērtējuma plānošanā. Uzskatām, ka minētā nodaļa jāpapildina ar sadaļu “Ieinteresētās puses, jeb personas, kas iesaistītas datu sniegšanā”. Attiecībā uz SM6, šādas personas ir Vides un reģionālās attīstības ministrijas Dabas aizsardzības pārvalde, kā nozares kompetences centrs un valsts dabas datu turētājs, kā arī dabas aizsardzības jomas NVO; 	<p>Ņemts vērā.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Precizēta ievadrindkopa 3. nodaļā “Ieinteresēto pušu kartēšana”, norādot, ka šajā nodaļā sniegta izvērtēšanā ieinteresēto pušu kartēšana, lai nedublētu informāciju par datu sniedzējiem, kas norādīta 5. nodaļā “Dati un informācija”. 2) Skaidrojam, ka 2023. gada beigās plānots pabeigt 2022. gadā uzsākto izvērtējumu “KLP atbalsta ietekme uz ilggadīgo zālāju botānisko daudzveidību”, kurā tiks sniegts aizsargājamo zālāju aizsardzības stāvokļa raksturojums un rādītāju saraksts, ar pamatojumu kā tos izmantot, analizējot valsts un ES atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai. <p>Lai turpinātu datu iegūšanu un uzkrāšanu, nepieciešama vienošanās starp Zemkopības ministriju (turpmāk – ZM) un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, par pieejamo finansējumu un uzdevumiem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3) Papildināts.

		<p>2) Ņemot vērā to, ka 2023. gada provizoriskie dati par maksājumu pieteikumiem rāda to, ka atbalsta pretendentiem ir bijusi salīdzinoši zema interese par pasākumiem, kuri ir nozīmīgi SM 6 mērķa sasniegšana (it sevišķi intervencē LA 10.5 “Zālāju biotopu apsaimniekošana”), tad, mūsuprāt, būtu nepieciešama ikgadējā mērķa sasniegšanas sekmju izvērtēšana vismaz līdz brīdim, kamēr SM6 mērķa intervences nodrošina plānoto sniegumu;</p> <p>3) Nodaļā “Dati un informācija” nav norādīti būtiskākie datu avoti, kas jāizmanto, lai novērtētu SM6 “Veiksmes faktoru” sasniegšanu. Datu bāžu uzskaitījumā jāiekļauj arī Dabas aizsardzības pārvaldes valsts dabas datu pārvaldības un informācijas sistēma “Ozols” (https://ozols.gov.lv/). Papildus tam, šeit ir jāiekļauj norāde, ka izvērtējumā obligāti izmantojami Dabas aizsardzības pārvaldes koordinēto bioloģiskās daudzveidības monitoringu rezultāti (t.sk., bet ne tikai lauku putnu indekss).</p>	
24.	Valsts kanceleja	<p>Lūdzam izvērtēt un izvērtēšanas plāna projektā iekļaut valsts attīstības mērķu rādītāju snieguma novērtējumu minētajos tematiskajos izvērtējumos, ievērojot informatīvajā ziņojumā <i>“Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam”</i> norādīto sasaisti ar Latvijas nacionālā attīstības plāna (turpmāk - NAP 2027) prioritātēm, tā mērķēti nodrošinot KLP SP investīciju ietekmes novērtējumu uz konkrētu NAP 2027 rādītāju izmaiņām.</p> <p>Tāpat aicinām izvērtēt arī Latvijas nacionālo Ilgtspējīgas attīstības mērķu (turpmāk – IAM) rādītāju iekļaušanu izvērtēšanas plāna projekta novērtējumā KLP SP investīciju horizontālas ietekmes uz IAM mērķiem noteikšanā.</p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Skaidrojam, ka, lai nodrošinātu informatīvajā ziņojumā “Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam” norādīto sasaisti ar NAP 2027 prioritātēm, noteikto KLP SP investīciju ietekmes novērtējumu uz konkrētu NAP 2027 rādītāju izmaiņām, 2023. gadā jau ir uzsākts izvērtējums, sagatavojot KLP SP monitoringa rādītāju noteikšanas metodoloģiskos risinājumus.</p> <p>Papildināta 1. nodaļa “Izvērtēšanas mērķi un nolūks” “Izvērtējumi tiks veikti novērtējot arī sniegumu attiecībā uz Latvijas nacionālo mērķu sasniegšanu.”.</p>

		<p>Ievērojot minēto, norādām atsevišķus rādītājus (skatīt zemāk), kas varētu tikt iekļauti KLP SP izvērtēšanas plāna tematiskajos izvērtējumos, sadaļā “Izvērtēšanas jautājumi”:</p> <ul style="list-style-type: none"> - “Vai KLP SP investīcijas sniedz ieguldījumu valsts attīstības vai IAM mērķu sasniegšanā? Kuras ir nozīmīgākās KLP SP intervences valsts attīstības mērķu sasniegšanā?” ✓ Lauksaimniecības ieņēmumi uz vienu darba vienību gadā pieaugums pret 2000. gadu (IAM nacionālais rādītājs); ✓ Darba algas plānošanas reģionos – četru mazāk attīstīto plānošanas reģionu vidējais līmenis pret augstāk attīstīto plānošanas reģionu (NAP 2027 rādītājs); ✓ Nominālais darba ražīgums uz vienu darba stundu (NAP 2027 rādītājs); ✓ Uzņēmējdarbības izsmalcinātība (NAP 2027 rādītājs); ✓ Zināšanu un tehnoloģiju izlaide (NAP 2027 rādītājs); ✓ Amonjaka emisijas lauksaimniecībā (IAM nacionālais rādītājs); ✓ Lauku putnu un meža putnu indekss (NAP 2027 rādītājs). 	
25.	Latvijas Lauku forums	<p>Izvērtēšanas plāna sadaļā “1. IZVĒRTĒŠANAS MĒRĶI UN NOLŪKS” ir norādīts, ka KLP SP izvērtēšana plānota tā, lai īstenošanas laikā, atbilstoši KLP SP noteiktajām vajadzībām un sagaidāmajiem rezultātiem intervences loģikā (Pielikums Nr. 1), tiktu izvērtēti Regulas 2021/2115 6.pantā minētie konkrētie mērķi. Uzraudzības komitejas sekretariāta 13.10.2023. e-pastā “KLP SP 2023-2027 UK lēmuma pieņemšana elektroniskās saskaņošanas procedūras veidā 13.10.2023”, kas izsūtīts UK locekļiem, nav pievienots minētais 1.pielikums ar intervences loģiku, līdz ar to nav iespējams izvērtēt to, vai KLP SP Izvērtēšanas plāns nodrošinās kvalitatīvu izvērtēšanas procesu.</p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Labots uz Tabula N.1.</p>

26.		<p>Lūgums precizēt, vai mērķa SM8 sasniegšana ir plānota vienīgi ar LEADER pieejas īstenošanu?</p> <p>Papildus viedoklis iesniegts 01.11.2023.: Biedrība "Latvijas Lauku forums" iepazīnās ar papildināto Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskajā plāna (turpmāk - KLP SP) 2023.-2027.gadam izvērtēšanas plānu un pievienoto Izziņu par Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027. gadam (KLP SP 2023-2027), un, sniedz pozitīvu atzinumu ar iebildumiem par KLP SP 2023-2027 Izvērtēšanas plānu saskaņā ar 1. un 2.pielikumu, ko Uzraudzības komitejas sekretariāts nosūtīja Uzraudzības komitejas locekļiem 31.10.2023. e-pastā "ATKĀRTOTAI SASKAŅOŠANAI KLP SP 2023-2027 UK lēmuma pieņemšana elektroniskās saskaņošanas procedūras veidā 13.10.2023". Izziņas 26.punkta skaidrojumā tiek norādīts, "ka KLP SP izvērtēšana paredz izvērtējumus/pētījumus par KLP SP sniegto atbalstu, tāpēc izvērtēšanas jautājumi ir par sniegtā atbalsta ietekmi. SM 8 sasniegšana tiek plānota pamatā ar LEADER pieejas īstenošanu". Biedrība lūdz izvērtēt arī citu intervencu ietekmi uz SM8 sniegšanu.</p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Skaidrojam, ka KLP SP izvērtēšana paredz izvērtējumus/pētījumus par KLP SP sniegto atbalstu, tāpēc izvērtēšanas jautājumi ir par sniegtā atbalsta ietekmi. SM 8 sasniegšana tiek plānota pamatā ar LEADER pieejas īstenošanu. Izvērtēšanā tiks ņemta vērā atbilstošo intervencu ietekme.</p>
27.		<p>Lūgums norādīt, kādas vēl izvērtēšanas metodes tiks izmantotas izvērtēšanas procesos bez minētajiem pētījumiem (aptaujas, datu analīzes, u.c.)?</p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>5. nodaļā "Dati un informācija" tiek raksturotas izvērtēšanas metodes: KLP SP izvērtēšanas procesā tiek izmantotas reprezentatīvas un uz „labu praksi” balstītas izvērtēšanas metodes:</p> <ul style="list-style-type: none"> •kvantitatīvās vērtēšanas metodes – pieejamās statistiskās informācijas strukturēšana, eksperta pieņēmumi, izlases kopas veidošana, salīdzināšanas, analīzes un sintēzes, speciālie pētījumi (case-study) u.c; •kvalitatīvās vērtēšanas metodes – pieejamās informācijas/materiālu apkopošana, strukturēšana, analīze un informācijas sintēze, fokusgrupu, interviju un aptauju veikšana.

28.		<p>Lūdzam papildināt Izvērtēšanas plāna sadaļā “2. PĀRVALDĪBA UN KOORDINĀCIJA” Valsts KLP tīkla aprakstu ar šādu redakciju: <i>“īstenos arī apmācības un prasmju pilnveidošanas aktivitātes, lai uzlabotu KLP stratēģiskā plāna izvērtēšanā iesaistīto personu prasmes”.</i></p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Papildināts Valsts KLP tīkla apraksts.</p>
29.		<p>Lūgums norādīt informāciju par to, kāda būs pārvaldības un koordinācijas struktūru loma izvērtēšanas plāna grozījumu izskatīšanā vai apstiprināšanā.</p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Papildināts apraksts ievadā. Izvērtēšanas plāna grozījumu izskatīšana un apstiprināšana tiks organizēta, pēc nepieciešamības, atbilstoši KLP SP īstenošanas progresam un konstatētajām vajadzībām, grozījumus saskaņojot ar KLP SP uzraudzībā un izvērtēšanā iesaistītajām struktūrām.</p>
30.		<p>Izvērtēšanas plāna sadaļā “3. IEINTERESĒTO PUŠU KARTĒŠANA” norādītā informācija ir vispārīga. Piemēram, tiek minēts ka ieinteresētās puses ir arī datu sniedzēji. Bez minētajiem datu sniedzējiem (Lauku atbalsta dienests, VRG, atbalsta saņēmējiem, u.c.), nav norādīti citi iespējamie datu sniedzēji, piemēram, Centrālā statistikas pārvalde vai Valsts ieņēmumu dienests. Regulas 2022/1475 4. panta 2.punktā tiek minēts, ka jānosauc tās iesaistītās puses, kas ir vēl papildus UK. Dokumentā norādītas tikai vispārīgas organizāciju kategorijas, piemēram, ar nozari saistītās nevalstiskās organizācijas, taču nav sniegta informācija, vai tās iekļauj vides organizācijas, jaunus zemniekus u.tml. Tāpat arī regulā ir noteikts, ka šajā sadaļā ir jāapraksta iesaistīto pušu spēju stiprināšanas vajadzības, kas nav minētas izvērtēšanas plānā. Lūgums iekļaut informāciju, kādā veidā ir ieplānots iesaistīt ieinteresētās puses (piemēram, izvērtējumu plānošanā, metožu izstrādē, u.tml.). Eiropas palīdzības dienesta KLP izvērtēšanai sagatavotajās pamatnostādnēs par Izvērtēšanas plānu izstrādi ir norādīts, ka šajā nodaļā ir jābūt norādītām ieinteresēto personu vajadzībām. Lūdzam tās iekļaut dokumentā, tāpat arī papildināt ar informāciju, kuras ieinteresētās personas</p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Precizēta ievadrindkopa 3. nodaļā “Ieinteresēto pušu kartēšana”, norādot, ka šajā nodaļā sniegta izvērtēšanā ieinteresēto pušu kartēšana, lai nedublētu informāciju par datu sniedzējiem, kas norādīta 5. nodaļā “Dati un informācija”.</p> <p>Papildināts apraksts par ikgadējo darba plānu sagatavošanu un ieinteresēto pušu viedokļu uzklauššanu, 4. nodaļā “Laika grafiks”: Ikgadējo NNS Darba plāna projektu izstrādā neatkarīgais izvērtētājs, ņemot vērā UK pārstāvju izteiktos viedokļus un iesaistīto personu ierosinājumus, un sadarbībā ar VI Darba plānu nākamajam gadam apstiprina līdz Darba plāna uzdevumu uzsākšanai. Ieinteresēto pušu viedokļus un ierosinājumus, VI, AREI un Valsts KLP tīkls uzklausa arī tikšanās par veikto izvērtējumu rezultātiem vai tematiski atbilstošās sanāksmēs.</p>

	<p>tiks iesaistītas izvērtēšanas plāna pārvaldības un koordinācijas pasākumos un kādā veidā?</p> <p>Papildus lūdzam norādīt, kādas ir iesaistīto pušu spēju stiprināšanas vajadzības un kā tās tiks nodrošinātas?</p> <p>Lūdzam arī norādīt, kā ieinteresētās puses tiks iesaistītas izvērtēšanas procesos (izvērtējumu plānošanā, metožu izstrādē vai tikai sniedzot nepieciešamo informāciju, u.tml.).</p>	
31.	<p>Lūdzam izvērtēšanas plānā iekļaut informāciju par to, kā VRG tiks nodrošināta iespēja iepazīties un iesaistīties izvērtēšanas uzdevuma plānošanā, saskaņā Izvērtēšanas plāna 3. sadaļā norādīto informāciju.</p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Papildināts apraksts par KLP SP NNS ikgadējā darba plāna sagatavošanu, 4. nodaļā “Laika grafiks”: “Ikgadējo NNS Darba plāna projektu izstrādā neatkarīgais izvērtētājs, ņemot vērā UK pārstāvju izteiktos viedokļus un iesaistīto personu ierosinājumus”.</p> <p>Skaidrojam, ka ieinteresēto pušu viedokļus un ierosinājumus, VI, AREI un Valsts KLP tīkls uzklausa arī tikšanās par veikto izvērtējumu rezultātiem vai tematiski atbilstošās sanāksmēs.</p>
32.	<p>Izvērtēšanas plāna sadaļā “4. LAIKA GRAFIKS” sniegta vispārīga informācija, neņemot vērā faktiskos aktivitāšu ieviešanas uzsākšanas termiņus. Piemēram, SM8 izvērtēšana tiek plānota jau 2024. gadā. Vēlamies norādīt, ka Sabiedrības virzītas vietējās attīstības (turpmāk – SVVA)/LEADER aktivitāšu ieviešana tiks uzsākta tikai 2024. gada sākumā (uz 27.10.2023. ir apstiprinātas tikai 14 no 33 SVVA stratēģijām, kā arī LAD Elektroniskās pieteikšanās sistēmā nav pieejama projektu iesniegumu veidlapa). Papildus norādām, ka vietējām rīcības grupām nav informācijas, kāda informācija tām ir jāapkopo vai jāuzkrāj, lai izpildītu izvērtējuma nosacījumus jau 2024. gadā. Ierosinām pārskatīt izvērtējuma laika grafiku, paredzot LEADER/SVVA izvērtējumu veikt 2025. gadā. Papildus lūdzam norādīt, vai tiks veikti arī atbalsta pētījumi (support</p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Skaidrojam, ka 2024. gadā tiks plānotas izvērtēšanas aktivitātes, arī VRG kapacitātes stiprināšanas nolūkā, par LEADER pieejas pievienotās vērtības izvērtēšanu.</p> <p>Izvērtējumi tiks veikti atbilstoši sniegtajam KLP SP atbalstam, kad būs pieejami pietiekami dati, lai veiktu secinājumus. Tāpēc Izvērtēšanas plānā aprakstīti indikatīvi termiņi. Konkrēti izvērtēšanas temati tiks ietverti ikgadējā KLP SP NNS darba plānā, kura sagatavošanā tiks iesaistītas ieinteresētās puses.</p>

		<p>studies) un citas analītiskās aktivitātes. Sadaļā ir norādīts, ka papildus visā KLP SP īstenošanas laikā tiks veikti tematiski un atbalsta pētījumi, taču nav sniegts pamatojums (saskaņā ar Eiropas palīdzības dienesta KLP izvērtēšanai sagatavotajām pamatnostādņēm - izvērtēšanas plānā ir jāsniedz izdarīto izvēļu pamatojums). Lūdzam papildināt laika plānojumu, tajā iekļaujot arī izvērtējumu izstrādes posmu, kā arī kopumā norādīt, kādi sagatavošanās posmi tiks īstenoti (piemēram, izvērtēšanas jautājumu izstrāde, datu sagatavošana, metodikas izstrāde, konkursu izsludināšana), lai varētu veikt plānotās izvērtēšanas aktivitātes.</p>	
33.	<p>Attiecībā uz mērķi SM8:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lūgums norādīt, vai izvērtēšanas procesā SM8 2024.-2025. gadā tiek plānoti visi 3 izvērtēšanas jautājumi, kas minēti 1.tabulā pie SM8 izvērtēšanas jautājumiem. Lūdzam pamatot šādu plānojumu; 2. Lūgums norādīt, kas SM8 ietvaros tiks izvērtēts 2027. gadā. 	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Izvērtējumi tiks veikti atbilstoši sniegtajam KLP SP atbalstam, kad būs pieejami pietiekami dati, lai veiktu secinājumus. 2025. gadā, balstoties pieejamos datos, varēs veikt attīstības tendenču prognozēšanu. Atbildes uz izvērtēšanas jautājumiem varēs sniegt tikai 2027. gadā un paveiktā ex post izvērtējumā.</p>	
34.	<p>Izvērtēšanas plāna laika grafikā, kā arī 1.sadaļā nav iespējams identificēt, vai tiks veikts arī Valsts KLP tīkla izvērtējums? Ja tas nav plānots, saskaņā ar regulu, lūdzam pamatot lēmumu.</p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Valsts KLP tīkla izvērtējums tiks iekļauts tematiskos, ar lauku telpu saistīto aspektu, zināšanu apmaiņas izvērtējumos. Izvērtējuma laiks un temats tiks precizēts.</p>	
35.	<p>Izvērtēšanas plāna sadaļā “5. DATI UN INFORMĀCIJA” tiek norādīts, ka ir izveidota nepieciešamo rādītāju sistēma, kuras ietvaros nepārtraukti tiek uzkrāti dati, kas palīdz novērtēt KLP SP ieviešanas progresu. Lūdzam norādīt detalizētāku informāciju par šo sistēmu. Eiropas palīdzības dienesta KLP izvērtēšanai sagatavotajās pamatnostādņēs par Izvērtēšanas plānu izstrādi ir noteikts, ka šajā nodaļā ir jābūt informācijai par datu pieejamības nodrošināšanas kārtību un datu kvalitātes kontroles kārtību. Nepietiekama arī informācija par datu iztrūkumu un korektīvo</p>	<p>Nav ņemts vērā.</p> <p>Skaidrojām, ka, īstenojot KLP atbalsta NNS, datu un informācijas ieguves nodrošināšanas pamatā ir pastāvīga saziņa starp VI, datu sniedzējiem un AREI. Izvērtēšanai nepieciešamos datu nepilnību vai trūkuma gadījumos, AREI veic gadījuma izpēti vai datu uzkrāšanu noteiktā laika periodā (piemēram, atbalsta ietekmes uz vidi izvērtēšanai).</p>	

	pasākumu nodrošināšanu, kā arī par datu sistēmu savlaicīgas darbības nodrošināšanu.	
36.	Izvērtēšanas plāna sadaļā “6. REZULTĀTU KOMUNICĒŠANA” ir norādīts, ka izvērtējumi būs publiski pieejami ZM un AREI mājas lapās. Lūdzam papildināt šo sadaļu ar Valsts KLP tīkla pienesumu un lomu izvērtēšanas rezultātu tālākai nodošanai , jo Valsts KLP tīkls ir nozīmīgs saziņas un informācijas izplatīšanas kanāls iepriekšējās nodaļās minētajām ieinteresētajām pusēm.	Ņemts vērā. Papildināts: “Valsts KLP tīkls izplata aktuālo izvērtējumu rezultātus, īpaši tos, kas saistoši vietējām rīcības grupām;”
37.	Izvērtēšanas plāna sadaļā “7. RESURSI” nav iekļauta regulā 2022/1475 minētās minimālās prasības šai nodaļai: “Resursi, tehniskais atbalsts un spēju (kapacitātes) veidošana”. Tāpat, ir iekļaujama minimālā informācija, kas norādīta Eiropas palīdzības dienesta KLP izvērtēšanai sagatavotajās pamatnostādņēs šai nodaļai, t.i.: “Resursu (cilvēkresursu, finanšu un tehnisko, arī IT, resursu) apraksts; īstenošanas atbalsta apraksts: ieinteresēto personu un pārvaldes iestāžu (valsts, reģionālo, vietējo, arī VRG) vajadzības pēc atbalsta, tehniskais atbalsts, pamatnostādnes, spēju veidošana”. Šī nodaļa jāpapildina arī ar aprakstu, kā tiks īstenots Īstenošanas regulas 2022/1475 7. panta 3. un 4. punktā minētais programmas atbalsts , tai skaitā tehniskais atbalsts un spēju veidošanas aktivitātes, kuras veiktas, lai nodrošinātu izvērtēšanas plāna pilnīgu īstenošanu, tāpat arī kāds atbalsts plānots VRG vietējās attīstības stratēģiju izvērtēšanai.	Nav ņemts vērā. Skaidrojam, ka 7. nodaļā jau ir aprakstīti izvērtēšanai pieejamie resursi: VI nozaru departamenti īsteno KLP SP uzraudzību un iesaistās izvērtēšanas plānošanā, īstenošanā; par izvērtēšanas koordināciju atbild funkcionāli neatkarīgs departaments. VI finansē izvērtētāja darbības no ELFLA līdzfinansētās Latvijas lauku attīstības programmas 2014.- 2020.gadam pasākuma “Tehniskā palīdzība” pārejas perioda finanšu līdzekļiem un ELFLA līdzfinansētā KLP SP tehniskās palīdzības līdzekļiem. NNS ietvaros paredzēts AREI ekspertu atbalsts vietējo rīcības grupu vietējās attīstības stratēģiju sagatavošanai un izvērtēšanai.
38.	Regulas 2022/1475 7. panta 3. un 4. punktā tiek minēts: 3. KLP stratēģisko plānu īstenošanā un izvērtēšanā valsts, reģionālā un vietējā līmenī iesaistīto ieinteresēto personu un pārvaldes iestāžu, tai skaitā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/1060(3) 33. pantā minēto VRG, vajadzības pēc atbalsta dalībvalstis identificē, ņemot vērā iestāžu un ieinteresēto personu daudzveidīgās spējas uzraudzības un izvērtēšanas ziņā.	Nav ņemts vērā. Skaidrojam, ka NNS ietvaros paredzēts AREI ekspertu atbalsts vietējo rīcības grupu vietējās attīstības stratēģiju sagatavošanai un izvērtēšanai. Risinājumi VRG uzraudzības un izvērtēšanas kapacitātes stiprināšanai tiks īstenoti NNS ietvaros, atbilstoši aktuālajām norisēm un pieejamiem resursiem.

	<p>Pamatojoties uz identificētajām vajadzībām, dalībvalstis organizē atbalsta aktivitātes, to vidū apmācību, vadlīnijas un jebkādas citas relevantas spēju veidošanas aktivitātes, kas jāīsteno Regulas (ES) 2021/2115 126. panta 1. punktā minētajiem valsts KLP tīkliem vai sadarbībā ar tiem. Lūgums sadaļā “7. RESURSI” iekļaut identificētās VRG vajadzības attiecībā uz uzraudzību un novērtēšanu un to apzināšanu. Tāpat šajā sadaļā iztrūkst informācija par piedāvātajām apmācībām, vadlīnijām vai citām kapacitātes stiprināšanas aktivitātēm, kas atbilst VRG vajadzībām un ir saistītas ar VRG spēju stiprināšanu attiecībā uz uzraudzību un novērtēšanu, lūdzam to iekļaut izvērtējuma plānā.</p>	
39.	<p>Lūdzam konkretizēt informāciju par AREI atbalstu stratēģiju sagatavošanā un izvērtēšanā, norādot, vai tie būs tematiskie izvērtējumi, kas ir paredzēti papildus SM8 izvērtējumam. Ja tā, lūgums norādīt periodu, kad tie tiks veikti un kādi būs izvērtējumu jautājumi SM8.</p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Skaidrojam, ka 2024. gadā tiks plānotas izvērtēšanas aktivitātes, arī VRG kapacitātes stiprināšanas nolūkā, par LEADER pieejas pievienotās vērtības izvērtēšanu.</p>
40.	<p>Lūgums precizēt informāciju par to, kad un kur būs pieejami izvērtējuma jautājumi visiem mērķiem.</p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Skaidrojam, ka Tabulā Nr. 1. apkopoti izvērtēšanas jautājumi, kas noteikti pamatojoties uz KLP SP identificētajām vajadzībām. Katrā tematiskajā izvērtējumā tiks noteikti detalizētāki izvērtēšanas temati, jautājumi uz kuriem nepieciešamas atbildes. Tematiskos izvērtējumus plānots, atbilstoši indikatīvajam laika grafikam, noteikt KLP SP NNS ikgadējos darba plānos, kuru izstrādē tiks iesaistītas ieinteresētās puses.</p>
41.	<p>Papildus lūdzam izveidot atsevišķu sadaļu, kurā ir atšifrēti izvērtējuma plānā lietotie saīsinājumi, kā arī dokumentā iestrādāt aktīvās saites uz regulām un citiem regulējumiem.</p>	<p>Ņemts vērā.</p>

42.	Latvijas Lauku forums (papildus viedoklis iesniegts 01.11.2023.)	<p>Biedrība "Latvijas Lauku forums" iepazīnās ar papildināto Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskajā plāna (turpmāk - KLP SP) 2023.-2027.gadam Izvērtēšanas plānu un pievienoto Izziņu par Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027. gadam (KLP SP 2023-2027), un, sniedz pozitīvu atzinumu ar iebildumiem par KLP SP 2023-2027 Izvērtēšanas plānu saskaņā ar 1. un 2.pielikumu, ko Uzraudzības komitejas sekretariāts nosūtīja Uzraudzības komitejas locekļiem 31.10.2023. e-pastā "ATKĀRTOTAI SASKAŅOŠANAI KLP SP 2023-2027 UK lēmuma pieņemšana elektroniskās saskaņošanas procedūras veidā 13.10.2023".</p> <p>Biedrība lūdz atkārtoti izvērtēt un iekļaut Izvērtēšanās plānā piedāvātos ieteikumus vai risinājumus, kas norādīti Izziņas par Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027. gadam (KLP SP 2023-2027) punktos: 8.p., 15.p., 16.p., 20.p., 21.p., 37.p., 38.p..</p>	<p>Nav ņemts vērā.</p> <p>Skaidrojam, ka Izvērtēšanas plāns ir stratēģisks ietvara dokuments, kurā noteikta izvērtēšanas sistēmas uzbūve. Iespēju robežās ir ņemti vērā piedāvātie ieteikumi.</p>
43.		<p>Lūdzam informēt Uzraudzības komitejas locekļus, kā tie tiks iesaistīti Izvērtēšanas plāna ieviešanā, t.sk., dažādu metožu, nolikumu, citu izvērtējumu dokumentu izstrādē un citās darbībās.</p> <p>Tāpat vēlamies noskaidrot, kad tiks uzsākta 2024.gada izvērtēšanas process? Tas ir, kad tiks uzsākts darbs pie ikgadējā KLP SP NNS darba plāna 2024.gada sagatavošanas? Kur ar šo NNS darba plānu varēs iepazīties? Vai šajos procesos tiks iesaistīti Uzraudzības komitejas locekļi un ieinteresētās puses?</p>	<p>Ņemts vērā.</p> <p>Skaidrojam, ka sagatavojot Ikgadējos darba plānus, pamats tiek balstīts UK izskatītājā KLP SP Izvērtēšanas plānā iekļauto uzdevumu izpildē, pastāvīgi tiek apzināti ieinteresēto pušu priekšlikumi un ievērojot pieejamo finanšu ietvaru tiek sagatavots un Vadošās iestādes vadītāja apstiprināts ikgadējais darba plāns. Par tekošajā gadā īstenoto izvērtējumu rezultātiem tiek informēta UK.</p>